



TEKSTY PRZYJĘTE

P9_TA(2022)0436

Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 grudnia 2022 r. w sprawie długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich UE – w kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r. (2021/2254(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając komunikat Komisji z 30 czerwca 2021 r. pt. „Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE – W kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r.” (COM(2021)0345),
- uwzględniając program działań Organizacji Narodów Zjednoczonych na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030 i cele zrównoważonego rozwoju,
- uwzględniając porozumienie paryskie zawarte podczas 21. sesji Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu,
- uwzględniając art. 39 i 174 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając rozporządzenie Rady (UE, Euratom) 2020/2093 z 17 grudnia 2020 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027¹,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie)²,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr

¹ Dz.U. L 433 z 22.12.2020, s. 11.

² Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1.

1307/2013¹,

- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013²,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej³,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/694 z 29 kwietnia 2021 r. ustanawiające program „Cyfrowa Europa”⁴,
- uwzględniając swoją rezolucję z 27 października 2016 r. w sprawie sposobu, w jaki WPR może usprawnić tworzenie miejsc pracy na obszarach wiejskich⁵,
- uwzględniając swoją rezolucję z 4 kwietnia 2017 r. w sprawie kobiet i ich roli na obszarach wiejskich⁶,
- uwzględniając swoją rezolucję z 15 listopada 2017 r. w sprawie Planu działania na rzecz przyrody, ludzi i gospodarki⁷,
- uwzględniając swoją rezolucję z 30 maja 2018 r. w sprawie przyszłości żywności i rolnictwa⁸,
- uwzględniając swoją rezolucję z 3 października 2018 r. w sprawie uwzględnienia szczególnych potrzeb obszarów wiejskich, górskich i oddalonych⁹,
- uwzględniając swoją rezolucję z 8 marca 2022 r. w sprawie roli polityki spójności w promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji oraz regionalnych połączeń teleinformatycznych¹⁰,
- uwzględniając swoją rezolucję z 8 października 2020 r. w sprawie europejskiej strategii leśnej – dalsze działania¹¹,

¹ Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 1.

² Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 187.

³ Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159.

⁴ Dz.U. L 166 z 11.5.2021, s. 1.

⁵ Dz.U. C 215 z 19.6.2018, s. 228.

⁶ Dz.U. C 298 z 23.8.2018, s. 14.

⁷ Dz.U. C 356 z 4.10.2018, s. 38.

⁸ Dz.U. C 76 z 9.3.2020, s. 62.

⁹ Dz.U. C 11 z 13.1.2020, s. 15.

¹⁰ Dz.U. C 347 z 9.9.2022, s. 37.

¹¹ Dz.U. C 395 z 29.9.2021, s. 37.

- uwzględniając swoją rezolucję z 20 października 2021 r. w sprawie strategii „Od pola do stołu” na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego¹ ,
- uwzględniając swoją rezolucję z 9 czerwca 2021 r. w sprawie unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 – przywracanie przyrody do naszego życia² ,
- uwzględniając komunikat Komisji z 11 grudnia 2019 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu (COM(2019)0640),
- uwzględniając komunikat Komisji z 20 maja 2020 r. pt. „Strategia »Od pola do stołu« na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego” (COM(2020)0381),
- uwzględniając komunikat Komisji z 20 maja 2020 r. pt. „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 – Przywracanie przyrody do naszego życia” (COM(2020)0380),
- uwzględniając komunikat Komisji z 12 listopada 2021 r. pt. „Plan awaryjny na rzecz zapewnienia zaopatrzenia w żywność i bezpieczeństwa żywnościowego w czasach kryzysu” (COM(2021)0689),
- uwzględniając komunikat Komisji z 16 lipca 2021 r. pt. „Nowa strategia leśna UE 2030” (COM(2021)0572),
- uwzględniając komunikat Komisji Europejskiej z 4 lutego 2022 r. dotyczący 8. sprawozdania na temat spójności: Spójność w Europie do 2050 r. ” (COM(2022)0034),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z 17 czerwca 2020 r. w sprawie skutków zmian demograficznych (COM(2020)0241),
- uwzględniając zieloną księgę Komisji z 27 stycznia 2021 r. w sprawie starzenia się – „Wspieranie solidarności i odpowiedzialności między pokoleniami” (COM(2021)0050),
- uwzględniając deklarację Cork 2.0 pt. „Lepsze życie na obszarach wiejskich” przyjętą przez strony Konferencji europejskiej dotyczącej rozwoju obszarów wiejskich, która odbyła się w Cork we wrześniu 2016 r.,
- uwzględniając deklarację z Bled na rzecz inteligentniejszej przyszłości obszarów wiejskich w UE, podpisaną 13 kwietnia 2018 r. w Bled (Słowenia),
- uwzględniając deklarację ONZ w sprawie praw ludności wiejskiej i innych ludzi pracujących na obszarach wiejskich, przyjętą rezolucją Rady Praw Człowieka 28 września 2018 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję z 3 maja 2022 r. w sprawie planu działania UE na rzecz rolnictwa ekologicznego³,
- uwzględniając zalecenie ogólne nr 34 (2016) Komitetu ONZ ds. Likwidacji

¹ Dz.U. C 184 z 5.5.2022, s. 2.

² Dz.U. C 67 z 8.2.2022, s. 25.

³ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0136.

Dyskryminacji Kobiet dotyczące praw kobiet na obszarach wiejskich, przyjęte 7 marca 2016 r.,

- uwzględniając 20. zasadę Europejskiego filaru praw socjalnych,
 - uwzględniając badanie zlecone przez Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi Parlamentu Europejskiego pt. „The future of the European Farming Model: Socio-economic and territorial implications of the decline in the number of farms and farmers in the EU” [Przyszłość europejskiego modelu rolnictwa – społeczno-gospodarcze i terytorialne implikacje spadku liczby gospodarstw i rolników w UE], opublikowane przez Departament Tematyczny ds. Polityki Strukturalnej i Polityki Spójności w kwietniu 2022 r.,
 - uwzględniając komunikat Komisji z 25 marca 2021 r. w sprawie planu działania dotyczącego rozwoju produkcji ekologicznej (COM(2021)0141),
 - uwzględniając swoją rezolucję z 24 marca 2022 r. w sprawie pilnej potrzeby przyjęcia unijnego planu działania dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego w UE i poza jej terytorium w związku z rosyjską inwazją na Ukrainę¹,
 - uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z 8 kwietnia 2021 r. pt. „Evaluation of the impact of the CAP on generational renewal, local development and jobs in rural areas” [Ocena wpływu WPR na wymianę pokoleń, rozwój lokalny i zatrudnienie na obszarach wiejskich] (SWD(2021)0078),
 - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Regionów z 26 stycznia 2022 r. pt. „Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE”²,
 - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z 23 marca 2022 r. pt. „Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE”³,
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
 - uwzględniając opinie Komisji Rozwoju Regionalnego oraz Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi (A9-0269/2022),
- A. mając na uwadze, że obszary wiejskie stanowią około 83 % całego terytorium UE i zamieszkuje je około 137 mln ludzi (30 % ludności UE); mając na uwadze, że obszary wiejskie w UE są niezwykle istotne jako miejsca produkcji żywności, obszary leśne i miejsca produkcji energii, w szczególności energii ze źródeł odnawialnych, a także dla realizacji Europejskiego Zielonego Ładu, neutralności klimatycznej i celów zrównoważonego rozwoju; mając na uwadze, że obszary wiejskie, w szczególności oddalone i słabiej rozwinięte regiony wiejskie, obszary górskie, wyspy i regiony najbardziej oddalone, mierzą się ze szczególnymi, długoterminowymi, nierozwiązanymi wyzwaniami, a zarazem nie dostrzega się ich wyjątkowego potencjału pod względem

¹ Dz.U. C 361 z 20.9.2022, s. 2.

² Dz.U. C 270 z 13.7.2022, s. 18.

³ Dz.U. C 290 z 29.7.2022, s. 137.

rozwoju i innowacji;

- B. mając na uwadze, że ogólny odsetek ludności mieszkającej na obszarach wiejskich nieznacznie zmniejszył się na poziomie UE w ostatniej dekadzie, a znacznie w ostatnich 50 latach, ze względu na starzenie się i migrację wewnętrzną (urbanizację); mając na uwadze, że odsetek osób w wieku powyżej 65 lat jest ogólnie najwyższy na obszarach wiejskich i spodziewany jest jego wzrost w przyszłości; mając na uwadze, że do 2050 r. liczba ludności prawdopodobnie zmniejszy się w czterech na pięć regionów wiejskich w UE;
- C. mając na uwadze, że art. 174 TFUE stanowi, że Unia musi zmierzać do zmniejszenia dysproporcji w poziomach rozwoju różnych regionów, poświęcając szczególną uwagę niektórym regionom, zwłaszcza obszarom wiejskim; mając na uwadze, że obszary wiejskie muszą otrzymywać odpowiednie wsparcie finansowe, aby mogły rozwijać się w sposób zrównoważony;
- D. mając na uwadze, że średni wskaźnik zatrudnienia na obszarach wiejskich w UE kształtował się korzystnie w latach 2012–2020, mimo różnic między poszczególnymi państwami członkowskimi oraz nierównej jakości oferty zatrudnienia; mając na uwadze, że odsetek ludności zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem społecznym jest wyższy na obszarach wiejskich niż w miastach;
- E. mając na uwadze, że warunki pracy znacznej części pracowników zatrudnionych w sektorze rolnym w UE są niezwykle trudne i niepewne, cechują je niskie płace, długie godziny pracy, praca nierejestrowana, częste wypadki i choroby oraz fatalne warunki mieszkaniowe;
- F. mając na uwadze, że dostęp do usług zaopatrzenia w wodę, infrastruktury sanitarnej, połączeń drogowych, opieki zdrowotnej, edukacji, szerokopasmowego internetu i innych podstawowych usług ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju obszarów wiejskich; mając na uwadze, że w gospodarstwach domowych na niektórych obszarach wiejskich nadal brakuje dostępu do niezbędnych usług podstawowych, w szczególności usług wodno-kanalizacyjnych, przy utrzymujących się różnicach między poszczególnymi państwami członkowskimi¹; mając na uwadze, że infrastruktura i połączenia transportowe zostały uznane przez obywateli za kluczowe potrzeby na obszarach wiejskich;
- G. mając na uwadze, że tylko jedna szóstka mieszkańców obszarów wiejskich dysponuje bardzo szybkimi łączami szerokopasmowymi; mając na uwadze, że istnieje znaczna różnica między obszarami wiejskimi a miejskimi pod względem podstawowych umiejętności cyfrowych – w 2019 r. 28 % osób dorosłych mieszkających na obszarach wiejskich posiadało podstawowe lub wyższe niż podstawowe umiejętności cyfrowe, zaś w przypadku osób dorosłych mieszkających w miastach odsetek ten wynosił 62 %; mając na uwadze, że między państwami członkowskimi nadal występują znaczne różnice pod względem łączności internetowej – w niektórych państwach członkowskich

¹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=SDG_6_-_Clean_water_and_sanitation#Sanitation

aż 25 % wiejskich gospodarstw domowych nadal nie ma dostępu do internetu¹;

- H. mając na uwadze, że równość kobiet i mężczyzn jest podstawową wartością UE uznaną w Traktatach oraz w Karcie praw podstawowych; mając na uwadze, że na obszarach wiejskich utrzymuje się znaczna nierówność płci – kobiety borykają się wyższą stopą bezrobocia, umowami niegwarantującymi pewności zatrudnienia i pracą na warunkach nieformalnych, są też niedostatecznie reprezentowane w organach decyzyjnych, takich jak spółdzielnie rolnicze, związki zawodowe i samorządy gminne;
- I. mając na uwadze, że w latach 2003–2016 liczba gospodarstw rolnych w UE-27 spadła o 32 %, a największy spadek dotyczy małych gospodarstw o powierzchni poniżej pięciu hektarów (38 %); mając na uwadze, że w 2016 r. w UE było 10,5 mln gospodarstw rolnych, z których większość (92 %) stanowiły gospodarstwa rodzinne; mając na uwadze, że do 2040 r. UE może stracić kolejne 6,4 mln gospodarstw, a w rezultacie liczba gospodarstw w całej UE wyniosłaby około 3,9 mln, co stanowiłoby ogromny spadek – o 62 % w porównaniu z 2016 r.;
- J. mając na uwadze, że w 2016 r. na każdego rolnika w wieku powyżej 35 lat przypadało ponad sześciu rolników w wieku powyżej 65 lat², co pokazuje, że starzenie się rolników w UE jest jednym z największych wyzwań dla obszarów wiejskich; mając na uwadze, że odsetek młodych rolniczek jest szczególnie niski;
- K. mając na uwadze, że gospodarstwa chowu zwierząt w UE zatrudniają około 4 mln osób i są głównym beneficjentem pomocy z drugiego filaru wspólnej polityki rolnej (WPR) dla gospodarstw na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, które to obszary stanowią 50 % wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych w UE;
- L. mając na uwadze, że grupy tematyczne Europejskiej Sieci na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich okazały się skutecznym narzędziem publiczno-prywatnych partnerstw terytorialnych; mając na uwadze, że grupom tym udało się ponadto stworzyć jedno forum do dyskusji nad kwestiami związanymi z rewitalizacją terytoriów, innowacjami, oddolnym i zintegrowanym podejściem do rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, zarządzaniem zdecentralizowanym, tworzeniem sieci kontaktów i współpracą;
- M. mając na uwadze, że jednym z celów WPR na obecny okres programowania jest wspieranie zatrudnienia, wzrostu gospodarczego, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich;
- N. mając na uwadze, że wyrażono zaniepokojenie negatywnym wpływem działalności wydobywczej na wodę, obszary chronione i środowisko, a także szkodami ekologicznymi, jakie działalność ta może spowodować w otoczeniu i innych źródłach

1

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ISOC_CI_IN_H_custom_2784346/default/table?lang=en

2 CAP specific objectives explained – Structural change and generational renewal [Objaśnienie celów szczegółowych WPR – zmiana strukturalna i wymiana pokoleń], https://agriculture.ec.europa.eu/system/files/2019-11/cap-briefs-7-structural-change_en_0.pdf

utrzymania, potencjalnie wpływając na dochody, zdrowie i jakość życia ludzi¹;

Wyzwania i szanse stojące przed silniejszymi, odpornymi i sprzyjającymi włączeniu społecznemu obszarami wiejskimi

1. podkreśla historyczną, geograficzną, gospodarczą i społeczną różnorodność obszarów wiejskich w całej UE; przypomina, że obszary wiejskie położone w pobliżu ośrodków miejskich, obszary przybrzeżne, obszary transgraniczne lub obszary górskie w regionach najbardziej oddalonych i słabo zaludnionych mierzą się z różnymi wyzwaniami wymagającymi dostosowanych do potrzeb i ukierunkowanych rozwiązań, które należy wdrażać we współpracy z lokalnymi zainteresowanymi podmiotami;
2. zaznacza, że strategie i działania na szczeblu UE w połączeniu ze strategiami i działaniami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi przy zastosowaniu podejścia ukierunkowanego na konkretny obszar mają kluczowe znaczenie dla zagwarantowania dobrobytu i dobrostanu mieszkańców europejskich obszarów wiejskich, a także dla rozwiązania stojących ich problemów, takich jak spadek liczby ludności i starzenie się społeczeństwa, wyższe ryzyko ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz mniej ofert pracy wysokiej jakości; przypomina, że na obszarach wiejskich PKB na mieszkańca jest znacznie niższy od średniej unijnej;
3. podkreśla ponadto, że obszary wiejskie nie mają dostępu do wysokiej jakości usług świadczonych w interesie ogólnym, takich jak usługi wodno-kanalizacyjne, łączność drogowa, opieka zdrowotna, opieka nad dziećmi i wysokiej jakości kształcenie i szkolenie, oraz że są słabo połączone ze względu na ograniczone możliwości transportu i brak szybkich łączy szerokopasmowych, a także innych podstawowych usług, takich jak usługi pocztowe i bankowe, jak również ze względu na niewystarczającą jakość i dostępność mieszkań, presję klimatyczną i środowiskową, nierówność płci i ograniczone możliwości innowacji i dostępu do rozwoju technologicznego; zwraca uwagę, że oddalenie jest dodatkowym znaczącym elementem powodującym trudności na obszarach wiejskich;
4. podkreśla, że zapaść demograficzna i starzenie się społeczeństwa dotkną wszystkie regiony, lecz szczególnie obszary wiejskie, ze względu na przenoszenie się ludności do obszarów miejskich i migrację młodzieży, które negatywnie wpłynęły na potencjał wzrostu, jakość życia, rozwój umiejętności i dostęp do usług na obszarach wiejskich; zauważa, że polityka publiczna nie zdołała odwrócić tendencji wyludniania się obszarów wiejskich;
5. podkreśla kluczową rolę, jaką obszary wiejskie mogą odegrać w rozwiązywaniu problemów społecznych, gospodarczych i środowiskowych przez dostarczanie usług ekosystemowych łagodzących zmianę klimatu i degradację środowiska, zapewnianie zrównoważonej i wystarczającej produkcji żywności, w tym żywności ekologicznej, ochronę materialnego i niematerialnego dziedzictwa wiejskiego, wspieranie ochrony przyrody i różnorodności biologicznej oraz tworzenie unikalnego krajobrazu kulturalnego do celów wypoczynkowo-rekreacyjnych, a także rozwój gospodarki o

1

- obiegu zamkniętym i udział w sprawiedliwej transformacji ekologicznej i cyfrowej;
6. w związku z tym zwraca uwagę na synergię między społecznościami wiejskimi, ochroną środowiska, bezpieczeństwem żywnościowym i wrażliwością na dobrostan zwierząt; podkreśla, że trzeba odpowiednio wspierać rolników i wynagradzać ich za dostarczanie dóbr publicznych i usług ekosystemowych, tak by przyczynić się do rentowności obszarów wiejskich;
 7. zwraca uwagę na rosnące niezadowolenie mieszkańców obszarów wiejskich, którzy mają poczucie, że ich potrzeby nie są wystarczająco uwzględniane przy podejmowaniu decyzji politycznych i że są niedostatecznie reprezentowani, co stwarza podatny grunt dla dystansowania się od życia obywatelskiego i politycznego, którym to problemem należy się zająć, gdyż może on z kolei prowadzić do różnych form zaniechania z udziału w demokracji; podkreśla, że coraz wyraźniejsza przepaść między obszarami wiejskimi a miejskimi, oddalenie geograficzne i brak podstawowych usług łącznie powodują jeszcze większe niezadowolenie; uważa, że zaangażowanie młodych ludzi w życie społeczności lokalnej może przyczynić się do spowolnienia ich migracji z obszarów wiejskich;
 8. odnotowuje, że obywatele UE nadal mają duże zaufanie do władz regionalnych i lokalnych, o czym świadczą badania Eurobarometru, i zwraca uwagę na znaczenie zaangażowania tych szczebli władzy w ożywienie poparcia dla projektu europejskiego na obszarach wiejskich;
 9. zaznacza, że obszary wiejskie są szczególnie narażone na skutki kryzysów, takich jak pandemia COVID-19, wojna w Ukrainie i zmiana klimatu, ale są też w stanie oferować nowe możliwości i rozwiązania w odpowiedzi na takie kryzysy i odgrywać kluczową rolę w zapewnianiu bezpieczeństwa żywnościowego, samowystarczalności żywnościowej, a także niezależności od paliw kopalnych czy importu energii, pod warunkiem odpowiednich ram wsparcia;
 10. podkreśla, że pandemia COVID-19 spowodowała rozwój nowych wzorców zachowań w życiu codziennym, pracy, w tym telepracy, i interakcjach, co stwarza nowe możliwości o licznych pozytywnych efektach zewnętrznych sprzyjających odbudowie obszarów wiejskich; zauważa, że obywatele zrozumieli, że obszary wiejskie mogą zaoferować rozwiązania tego kryzysu;

Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE

11. z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji w sprawie długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich UE; zgadza się z jego ogólnymi celami i uważa, że stwarza on niezwykle cenną szansę na skoordynowanie i wzmocnienie działań na rzecz teraźniejszości i przyszłości obszarów wiejskich dzięki wykorzystaniu nowych możliwości odnowy społecznej, gospodarczej i środowiskowej; zaznacza, że ważne jest, aby zapewnić komplementarność środków finansowych i strategii politycznych UE z myślą o wspieraniu obszarów wiejskich, a także dostępność informacji dla zainteresowanych podmiotów lokalnych;
12. podkreśla, że rozwój obszarów wiejskich musi pozostać wśród priorytetów programu działań UE, i wzywa przyszłe prezydencje Rady Unii Europejskiej, aby z pełną determinacją zmierzały do tego ambitnego celu i w swoich konkluzjach potwierdziły

konieczność działania na rzecz obszarów wiejskich;

13. odnotowuje wniosek dotyczący planu działania na rzecz obszarów wiejskich, który należy przekształcić w dynamiczne narzędzie przyszłych działań przynoszących konkretne rezultaty, wspierające zintegrowane strategie w zakresie zrównoważonego rozwoju zgodnie z zasadą partnerstwa; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby nadały najwyższy priorytet realizacji tego planu, wyznaczając jasne, wymierne i wiążące cele jego realizacji, oraz zapewniły zasoby niezbędne do jego skutecznej realizacji, tak by do 2040 r. osiągnąć cel, jakim są silniejsze, lepiej skomunikowane, odporne i zamożne obszary wiejskie;
14. podziela zdanie, że potrzebna jest wspólna, ogólnounijna definicja funkcjonalnych obszarów wiejskich, obejmująca rozróżnienie obszarów wiejskich i podmiejskich oraz uwzględniająca złożoność, różnorodność i specyfikę tych obszarów;
15. apeluje do Komisji, aby we współpracy z krajowymi, regionalnymi i lokalnymi zainteresowanymi podmiotami szybko opracowała i wprowadziła w życie taką definicję; zauważa, że definicję tę można by wykorzystywać do porównywania europejskich obszarów wiejskich i do lepiej ukierunkowanego wdrażania polityk i środków na tych terytoriach; zwraca się do Komisji, aby opracowała wspólną metodykę, a jednocześnie zapewniła elastyczność wystarczającą do uwzględnienia specyfiki i potrzeb państw członkowskich;
16. popiera opracowanie paktu na rzecz obszarów wiejskich, zwracając uwagę na znaczenie inkluzywnego zaangażowania zainteresowanych podmiotów lokalnych, regionalnych i krajowych – w tym społeczeństwa obywatelskiego – w zarządzanie jego realizacją z myślą o powodzeniu tej inicjatywy;
17. uważa, że w pakcie na rzecz obszarów wiejskich należy określić konkretne cele, wyniki, wielopoziomowe systemy zarządzania i monitorowania, a także precyzyjny zakres obowiązków instytucjonalnych; uważa, że pakt na rzecz obszarów wiejskich powinien służyć jako platforma wymiany dobrych praktyk między obszarami wiejskimi, pomagająca im wykorzystywać dostępne narzędzia, sprzyjająca synergii, komplementarności i spójności interwencji UE oraz ułatwiająca strategiczną autonomię UE;
18. z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź utworzenia obserwatorium obszarów wiejskich w celu usprawnienia procesu gromadzenia i analizy danych dotyczących obszarów wiejskich; uważa, że jest to ważny instrument informowania, opracowywania i monitorowania lepszej polityki publicznej, a także monitorowania postępów we wdrażaniu długoterminowej wizji i przyszłych unijnych polityk i strategii dotyczących obszarów wiejskich, w tym planu działania UE na rzecz obszarów wiejskich;
19. uważa, że obserwatorium obszarów wiejskich powinno umożliwić identyfikację luk w danych i udoskonalenie baz danych, zwłaszcza pod względem segregacji danych według kryterium płci, promowanie bardziej ziarnistego podejścia statystycznego i opracowanie wskaźników na odpowiednim poziomie geograficznym, aby uwzględnić potrzeby ludności; podkreśla, że trzeba zapewnić wystarczające środki finansowe, przejrzystość i konkretny plan działania z harmonogramem i celami;
20. zaznacza, że istotne jest wprowadzenie mechanizmu weryfikacji wpływu inicjatyw UE

na rozwój obszarów wiejskich, tak aby umożliwić ocenę spójności i komplementarności polityk UE i ich potencjalnego wpływu na obszary wiejskie; apeluje do państw członkowskich, aby wspierały opracowywanie i wdrażanie skutecznych krajowych mechanizmów weryfikacji wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich, które to mechanizmy pozwalają na ocenę proponowanego prawodawstwa na obszary wiejskie, tak by zapewnić jego adekwatność do celu, oraz wzywa Komisję, aby im w tym pomagała; uważa, że mechanizm weryfikacji wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich powinien być obowiązkowy, i podkreśla znaczenie udziału organów lokalnych i regionalnych w określaniu i we wdrażaniu takich mechanizmów, a także w zarządzaniu nimi zarówno na szczeblu europejskim, jak i krajowym;

Kierunki rozwoju obszarów wiejskich w perspektywie roku 2040

21. podkreśla, że mieszkańcy obszarów wiejskich muszą korzystać, jak wszyscy inni obywatele, ze sprawiedliwych warunków realizacji celów zawodowych, społecznych i osobistych, ze szczególnym uwzględnieniem grup znajdujących się w trudniejszej sytuacji, i domaga się stosowania Europejskiego filaru praw socjalnych;
22. zaznacza, że społeczności wiejskie muszą mieć równy dostęp do usług świadczonych w interesie ogólnym zapewniających inkluzywne warunki życia na równych zasadach i dobrostan, w szczególności do usług w następujących dziedzinach: opieka zdrowotna, kształcenie, szkolenie w celu podnoszenia i zmiany kwalifikacji, nauka przez całe życie, opieka społeczna, opieka nad dziećmi i osobami starszymi, łączność i mobilność, mieszkalnictwo, a także usługi pocztowe i bankowe, miejsca spotkań towarzyskich oraz działalność kulturalna i infrastruktura kultury;
23. w związku z tym zwraca uwagę na znaczenie inwestycji publicznych i partnerstw publicznych, a także poprawy współpracy transgranicznej i współpracy między obszarami wiejskimi a miejskimi; wskazuje, że istotny potencjał mają zdecentralizowane i wielofunkcyjne centra usługowe oraz wyremontowane budynki przebudowane stosownie do potrzeb, a także innowacyjne podejścia do świadczenia usług;
24. uważa, że szczególną uwagę należy poświęcić grupom mieszkającym na obszarach wiejskich, np. osobom z niepełnosprawnościami, osobom starszym oraz migrantom, a w szczególności pracownikom sezonowym, odpowiadając na ich potrzeby, a jednocześnie wspierając włączenie społeczne; wzywa Komisję do dalszej harmonizacji praktyk stosowanych przez państwa członkowskie w zakresie integracji osób z niepełnosprawnościami;
25. zaznacza, że ukierunkowane interwencje wspierające młodych ludzi i sprzyjające skutecznej wymianie pokoleń należy uczynić priorytetem, tak by zachęcić młodych ludzi do stałego mieszkania na obszarach wiejskich i przeciwdziałać zapaści demograficznej; zaznacza, że szczególną uwagę należy zwrócić na przewyciężenie głównych wyzwań i usunięcie istniejących barier, np. w dostępie do szkolnictwa wyższego i transferze wiedzy, w możliwościach zatrudnienia, w zdobywaniu kwalifikacji w zakresie przedsiębiorczości, a także w dostępie do ziemi i kapitału; zaznacza, że potrzebne są wysokiej jakości systemy kształcenia w dziedzinie rolnictwa, umożliwiające szkolenie młodych specjalistów; w związku z tym podkreśla istotną rolę młodych rolników w modernizacji rolnictwa unijnego i tworzeniu większych możliwości na obszarach wiejskich; zaznacza, że trzeba wspierać ich skuteczną

integrację, w szczególności przez ułatwianie zakupu i dzierżawy gruntów rolnych, i w związku z tym odnotowuje potencjał inkubatorów gospodarstw rolnych;

26. wzywa Komisję i państwa członkowskie do prowadzenia i intensyfikacji działań, zgodnie z Europejskim filarem praw socjalnych, w celu poprawy praw, warunków pracy, bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony socjalnej pracowników na obszarach wiejskich, w tym warunków życia i pracy pracowników sezonowych i migrujących, przy jednoczesnym zapewnieniu spójności między obszarami polityki dotyczącymi tej kwestii;
27. podkreśla, że Europejski Zielony Ład, w tym strategia „Od pola do stołu” i transformacja cyfrowa, może otworzyć nowe możliwości na obszarach wiejskich, nową dynamikę na rzecz bardziej odpornej przyszłości i możliwości dotyczące zrównoważonych miejsc pracy; wskazuje, że trzeba zapewnić sprawiedliwą transformację sprzyjającą włączeniu społecznemu, wspierającą żywotność gospodarczą obszarów wiejskich oraz spójność terytorialną i społeczną, a także przeznaczyć odpowiednie wsparcie i zasoby na podejmowanie wyzwań w tym zakresie, w szczególności w obliczu obecnego kryzysu;
28. podkreśla centralną rolę, jaką rolnictwo, sektor rolno-spożywczy i zrównoważone leśnictwo na obszarach wiejskich odgrywają w tworzeniu miejsc pracy, w zapewnianiu wysokojakościowej zróżnicowanej żywności oraz w zrównoważonej produkcji biomasy; podkreśla, że rolnictwo zrównoważone społecznie, środowiskowo i gospodarczo, w tym agroekologia i rolnictwo ekologiczne, zapewniające rolnikom godziwy dochód, mają kluczowe znaczenie dla żywotności tych obszarów;
29. zwraca uwagę na ważną rolę małych i średnich gospodarstw rolnych oraz gospodarstw rodzinnych w utrzymaniu ludności wiejskiej oraz zachowaniu gospodarki gruntami i krajobrazów; uważa także, że powinny one korzystać ze wsparcia, które zapewni im odpowiednie warunki życia i zmniejszy spadek liczby gospodarstw; podkreśla, że rolnicy na obszarach oddalonych i wiejskich, zwłaszcza drobni rolnicy, nadal nie mają wystarczającego dostępu do technologii;
30. uznaje znaczenie wspierania inicjatyw współpracy w dziedzinie rolnictwa i gospodarki społecznej jako narzędzia rozwoju obszarów wiejskich; zwraca uwagę na rolę spółdzielni rolno-spożywczych w zapewnieniu zrównowazenia środowiskowego, gospodarczego i społecznego obszarów wiejskich, które dodają wartość produktom, tworzą miejsca pracy i urozmaicają lokalną gospodarkę; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wspierania i promowania spółdzielni na obszarach wiejskich;
31. podkreśla znaczenie promowania unijnych systemów jakości, w szczególności oznaczeń geograficznych, jako sposobu poprawy jakości i sprawiedliwego podziału wartości gospodarczej w łańcuchach żywnościowych, a ostatecznie utrzymania ludności wiejskiej na terytorium UE;
32. podkreśla, że nieuczciwe praktyki handlowe nadal stanowią poważny problem w sektorze rolnym, zaznacza, że konieczne są dalsze kroki w celu zapewnienia lepszej dystrybucji wartości w całym łańcuchu; przypomina o potencjale krótkich łańcuchów dostaw w zakresie zbliżania do siebie konsumentów i producentów, zapewnienia lepszego wynagrodzenia dla rolników oraz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w cyklu produkcji żywności; podkreśla, że należy uwzględnić wpływ umów o wolnym

handlu na obszary wiejskie;

33. zauważa, że sprawiedliwy podział płatności bezpośrednich jest potrzebny w celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju regionów i obszarów wiejskich; podkreśla znaczenie płatności w ramach WPR dla obszarów o naturalnych ograniczeniach, aby zachować zrównoważoną działalność na tych obszarach; wzywa państwa członkowskie do wspierania silnych terytorialnych sieci rozwoju obszarów wiejskich w ramach WPR w celu koordynacji wszystkich zainteresowanych stron zajmujących się rozwojem obszarów wiejskich;
34. zwraca uwagę, że ekstensywna hodowla zwierząt na trwałych użytkach zielonych, leśno-pasterskich lub ekstensywnych, często obejmująca pastwiska o wysokiej wartości środowiskowej i zagrożone gatunki i rasy hodowlane, zwłaszcza na odległych obszarach górskich, to kluczowa cecha europejskich obszarów wiejskich, którą należy wspierać i promować;
35. zwraca uwagę na znaczenie dostępu do dostosowanych do potrzeb inwestycji, badań i innowacji dla zrównoważonego rolnictwa; odnotowuje sukces europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa i wzywa do kontynuacji i rozszerzenia tego innowacyjnego i oddolnego podejścia do dostarczania dostosowanych do potrzeb rozwiązań opracowanych przez lokalne zainteresowane strony, a także innych wielopodmiotowych partnerstw innowacyjnych i centrów innowacji na obszarach wiejskich; uważa, że innowacje powinny wpisywać się w tradycyjne praktyki i wiedzę, szczególnie te dostosowane do specyfiki każdego obszaru;
36. przypomina, że duże zwierzęta drapieżne, w szczególności wilki, mogą mieć wpływ na rentowność rolnictwa, zwłaszcza na niektórych rodzajach ekstensywnie zarządzanych gruntów rolnych bogatych w różnorodność biologiczną; zauważa, że uwypukla to potrzebę zapewnienia zrównoważonego współistnienia ludzi i tych zwierząt na obszarach wiejskich; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia konkretnych działań w celu zapewnienia tego współistnienia, aby nie osłabiać zrównoważonego rozwoju i dynamiki obszarów wiejskich, a w szczególności aby chronić tradycyjne praktyki rolnicze, takie jak pasterstwo; przypomina, że Komisja jest odpowiedzialna za ocenę postępów w osiągnięciu stanu ochrony oraz, w stosownych przypadkach, za zmianę stanu ochrony gatunków, jeżeli osiągnięty zostanie pożądany stan ochrony; wzywa Komisję do zachęcania do dyskusji na temat dużych drapieżników z podmiotami na obszarach wiejskich, do informowania o możliwościach finansowania środków zapobiegawczych przeciwko atakom na zwierzęta gospodarskie oraz do promowania skoordynowanego podejścia we wszystkich państwach członkowskich;
37. podkreśla, że zróżnicowanie i innowacyjność gospodarki wiejskiej, przy bardziej terytorialnym podejściu w oparciu o lokalny potencjał i specyfikę, odgrywają kluczową rolę w wykorzystywaniu możliwości, jakie oferuje transformacja cyfrowa i ekologiczna; wzywa państwa członkowskie do wprowadzenia środków wspierających sprawiedliwą transformację i zróżnicowanie gospodarki wiejskiej oraz tworzenie dobrej jakości miejsc pracy na obszarach wiejskich; podkreśla potencjał biookręgów, ekoregionów, rolnictwa regeneratywnego i ekoturystyki dla zróżnicowania gospodarki wiejskiej; przypomina, że zrównoważone rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo mogą także stanowić szansę dla zróżnicowania działalności gospodarczej na obszarach wiejskich;

38. uznaje, że turystyka może stanowić ważne źródło dochodów dla społeczności wiejskich i podkreśla potencjał zróżnicowanych modeli zrównoważonej turystyki; zwraca uwagę na często niedostatecznie wykorzystywany potencjał rybołówstwa rekreacyjnego i turystyki wędkarskiej w zakresie przyciągania turystów przez cały rok; wzywa do podjęcia wysiłków na rzecz wzmocnienia pozycji turystyki wiejskiej, takiej jak turystyka winiarska, w strategiach dywersyfikacji gospodarki wiejskiej w połączeniu z sektorem rolnym i spożywczym;
39. dostrzega znaczenie zrównoważonej gospodarki łowieckiej dla przyszłości obszarów wiejskich pod względem społecznym, gospodarczym i kulturowym oraz pod względem ochrony różnorodności biologicznej;
40. wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia pilnych działań w celu opracowania i wdrożenia środków służących zwalczaniu różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn, zwłaszcza pod względem wynagrodzeń i emerytur; podkreśla, że uwzględnianie aspektu płci powinno być stosowane na każdym szczeblu kształtowania polityki, zapewniając wdrożenie unijnej strategii na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025, zwłaszcza na obszarach wiejskich;
41. wyraża ubolewanie, że praca kobiet zamieszkujących obszary wiejskie nadal nie jest należycie uznawana, zwłaszcza w rolnictwie; zwraca uwagę, że kobiety na obszarach wiejskich w większym stopniu odczuwają skutki ukrytego bezrobocia i uczestnictwa w gospodarce nieformalnej, co przyczynia się do częstszej migracji młodych kobiet; podkreśla potrzebę wprowadzenia ukierunkowanych środków w celu przewyciężenia szczególnych wyzwań stojących przed nimi na rynku pracy oraz poprawy dostępu kobiet do odpowiednich usług, w tym do szeroko zakrojonej opieki zdrowotnej, ze szczególnym uwzględnieniem włączenia grup znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji; ponownie podkreśla znaczenie pozytywnej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym; z zadowoleniem przyjmuje w związku z tym przyszłą europejską strategię w zakresie opieki;
42. podkreśla potrzebę zwiększenia udziału kobiet w procesach decyzyjnych oraz udziału kobiet w życiu politycznym na obszarach wiejskich; wzywa państwa członkowskie do promowania równości płci i wspierania równego udziału kobiet i mężczyzn we wszystkich organizacjach wiejskich, stowarzyszeniach i instytucjach publicznych, na stanowiskach decyzyjnych, własności przedsiębiorstw i dostępu do wysokiej jakości miejsc pracy; podkreśla potrzebę ukierunkowanych szkoleń i rozwoju umiejętności, a także sprzyjającego otoczenia, łatwiejszego dostępu do zasobów finansowych i promowania przedsiębiorczości kobiet na obszarach wiejskich;
43. wzywa Komisję i państwa członkowskie do promowania włączenia kobiet do rolnictwa, w szczególności poprzez zbadanie możliwości wspierania współwłasności europejskich gospodarstw rolnych; apeluje o pełne uznanie pracy kobiet w rolnictwie, zwłaszcza pracy małżonków współpracujących w rolnictwie, poprzez zapewnienie im prawnego uznania i pełnego dostępu do praw w zakresie zabezpieczenia społecznego; podkreśla rolę kobiet na obszarach wiejskich w przechodzeniu na zrównoważone rolnictwo i w transformacji ekologicznej;
44. podkreśla kluczową rolę obszarów wiejskich w przechodzeniu na gospodarke bezemisyjną o biegu zamkniętym, w tym na zrównoważoną biogospodarkę i zrównoważone leśnictwo; wzywa Komisję i państwa członkowskie do umożliwienia

podmiotom lokalnym podejmowania inicjatyw, takich jak tworzenie wiejskich społeczności energetycznych, które przyczyniają się do akceptacji społecznej dla energii ze źródeł odnawialnych;

45. podkreśla, że inicjatywy realizowane na obszarach wiejskich, takie jak rozwój infrastruktury do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, muszą skutecznie przyczyniać się do ożywienia gospodarczego, społecznego i środowiskowego tych obszarów, a także uwzględniać potrzebę akceptacji społecznej; podkreśla, że priorytetem powinny być cele produkcji żywności i ochrony obszarów o wysokiej wartości środowiskowej, takich jak obszary Natura 2000;
46. wzywa Komisję i państwa członkowskie do dalszego wspierania obszarów wiejskich w zwiększaniu zrównoważonej produkcji energii ze źródeł odnawialnych, w tym przez usunięcie istniejących barier, decentralizację systemów produkcji i magazynowania, wzmocnienie sieci energetycznych i szkolenie wykwalifikowanych specjalistów, a także do promowania wykorzystania odnawialnych źródeł energii jako środka przyczyniającego się do autonomii energetycznej, dywersyfikacji dochodów oraz walki z ubóstwem energetycznym i zmianą klimatu; zwraca uwagę na znaczenie zwiększenia obiegu zamkniętego gospodarstw rolnych;
47. zwraca uwagę na znaczenie mikrogeneracji w gospodarstwach; podkreśla, że rolnicy nie mogą znaleźć się w niekorzystnej sytuacji przy dostarczaniu energii elektrycznej do sieci w wyniku korzystania z dotacji publicznych, w tym ramach WPR;
48. podkreśla, że na obszarach wiejskich występuje większe ryzyko wykluczenia społecznego i ubóstwa energetycznego ze względu na większe odległości i ograniczenia mobilności istniejące na wielu obszarach wiejskich; podkreśla ponadto, że zagrożenia te dotyczą zarówno infrastruktury, jak i usług; zwraca uwagę na fakt, do osiągnięcia sprawiedliwego wzrostu gospodarczego i spójności terytorialnej w harmonii ze zrównoważoną transformacją energetyczną potrzebne są dostępne, publiczne, ekologiczne i innowacyjne rozwiązania i inwestycje w zakresie mobilności na obszarach wiejskich;
49. apeluje o inkluzywne planowanie infrastruktury, które nie pozostawia żadnego regionu w tyle, zwłaszcza poprzez zwiększenie inwestycji publicznych i szybkie wdrożenie funduszy unijnych i krajowych, które przyczyniają się do łączności na obszarach wiejskich, a także poprzez wspieranie i rozwój zintegrowanych i intermodalnych systemów transportowych oraz priorytetowe traktowanie odizolowanych i odłączonych obszarów w transeuropejskiej sieci transportowej;
50. podkreśla, że transformacja cyfrowa stwarza nowe możliwości dla obszarów wiejskich, osiągalne tylko gdy zapewniony jest odpowiedni, stabilny, szybki i łatwo dostępny zasięg łączności szerokopasmowej, który nie jest sfinalizowany na wszystkich obszarach wiejskich; podkreśla, że rozwój cyfrowy zwiększa atrakcyjność obszarów wiejskich, zmniejsza problemy związane z oddaleniem, poprawia dostęp do usług i ułatwia cyfryzację w rolnictwie; wzywa do utworzenia lokalnych szybkich „węzłów cyfrowych” dostosowanych do pracy zdalnej;
51. ostrzega przed ryzykiem pogłębienia się przepaści cyfrowej na obszarach wiejskich w wyniku braku zasięgu sieci 5G i wzywa państwa członkowskie do zmobilizowania wszystkich dostępnych instrumentów, aby usprawnić rozbudowę sieci 5G i usunąć

bariery administracyjne, przy szczególnym wsparciu ze środków polityki spójności UE oraz w ramach krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, a także inwestycji prywatnych; podkreśla potrzebę terminowego przeglądu odnośnych wytycznych dotyczących pomocy państwa dla obszarów wiejskich, które nie są obsługiwane przez rynek;

52. zwraca uwagę na fakt, że względny brak umiejętności cyfrowych na obszarach wiejskich może uniemożliwić społecznościom wiejskim korzystanie z możliwości, jakie oferuje transformacja cyfrowa, i utrudnić rozwój małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP);
53. wzywa do podjęcia na szczeblu unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym środków zapewniających włączenie cyfrowe, zwłaszcza w kontekście starzenia się społeczeństwa, oraz promujących dostosowane umiejętności cyfrowe, przy jednoczesnym wspieraniu środowiska sprzyjającego innowacjom i opracowywaniu dostosowanych rozwiązań cyfrowych; zwraca uwagę na potencjał narzędzi cyfrowych dla zrównoważonego rolnictwa i inteligentnego rolnictwa, dla rozwoju lokalnego i krótkiego łańcucha dostaw oraz dla zwiększenia atrakcyjności sektora rolnego dla młodych rolników;
54. uważa, że inteligentne wsie należy uznać za projekt przewodni planu działania UE na rzecz obszarów wiejskich, aby lepiej promować jego rozwój po 2020 r.; podkreśla w tym kontekście znaczenie zrównoważonych partnerstw publiczno-prywatnych; zwraca uwagę na potencjał technologii inteligentnych miast, które powinny być odpowiednio finansowane; uważa także, że platforma cyfrowa inteligentnych miast „Smart Cities Marketplace”¹ mogłaby służyć jako model dalszego rozwoju ekosystemu inteligentnych wsi; podkreśla, że narzędzia finansowania gospodarki wiejskiej i metody rozwoju związane z LEADER i rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność (RLKS) powinny być również wykorzystywane do dalszego rozwoju inteligentnych wsi;
55. zauważa, że społeczności wiejskie nadal zmagają się z wyzwaniami dotyczącymi dostępu do podstawowych usług i możliwości gospodarczych oraz napotykają pewną niespójność w planowaniu związanym z podziałem między obszarami wiejskimi a miejskimi; podkreśla, że inwestycje w ochronę środowiska, infrastrukturę obszarów wiejskich oraz zdrowie i edukację na obszarach wiejskich mają kluczowe znaczenie dla zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich; wzywa Komisję i państwa członkowskie do ustanowienia minimalnych kryteriów dobrobytu, które należy zapewnić w odniesieniu do ludności zamieszkującej określone obszary;

Pierwsze kroki na drodze do określenia wizji i strategii dla obszarów wiejskich

56. wyraża ubolewanie z powodu późnej publikacji komunikatu Komisji, co uniemożliwiło jego pełne włączenie do instrumentów ustawodawczych i planowania obecnych ram programowania; zwraca się do Komisji o zapewnienie, aby wszystkie państwa członkowskie odpowiednio uwzględniły zintegrowany i kierowany przez społeczność wymiar terytorialny obszarów wiejskich, oraz o ocenę jego wdrażania i wpływu w planach strategicznych WPR, programach polityki spójności, Europejskiego Funduszu Morskiego, programach Rybackiego i Akwakultury oraz w planach

¹ <https://smart-cities-marketplace.ec.europa.eu/>

odbudowy i zwiększania odporności;

57. wzywa państwa członkowskie do zajęcia się szczególnymi wyzwaniami stojącymi przed terenami wiejskimi i zamieszkującymi je społecznościami podczas wdrażania obecnych programów wieloletnich ram finansowych, tak aby zapewnić i ułatwić dostęp do inwestycji niezbędnych do zagwarantowania włączenia społecznego, efektywności gospodarczej i środowiskowej oraz tworzenia miejsc pracy, aby wspierać konkurencyjność, umożliwić sprawiedliwą transformację cyfrową i ekologiczną oraz poprawić jakość życia na obszarach wiejskich; wzywa Komisję do monitorowania wskaźników w programach UE oraz do oceny ich zgodności z celami długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich UE;
58. z zadowoleniem przyjmuje plan REPowerEU, który może odegrać kluczową rolę w zmniejszeniu zależności od paliw kopalnych, w szczególności pochodzących z Rosji, i zwraca uwagę na możliwe liczne możliwości dla obszarów wiejskich w tym zakresie; jest jednak głęboko zaniepokojony propozycjami znacznego zwiększenia możliwości przenoszenia środków z funduszy objętych zarządzaniem dzielonym, co może mieć szkodliwy wpływ na średnio- i długoterminowe planowanie polityki na rzecz sprawiedliwej transformacji ekologicznej i cyfrowej, w tym dla obszarów wiejskich;
59. wzywa państwa członkowskie do skutecznego wykorzystania różnych możliwości finansowania w celu poprawy perspektyw MŚP, biorąc pod uwagę ich istotną rolę w tworzeniu miejsc pracy na obszarach wiejskich; wzywa także Komisję do monitorowania i oceny, czy wsparcie to dociera do obszarów wiejskich i przynosi korzyści ich społecznościom; podkreśla wagę wspierania przedsiębiorczości, gospodarki społecznej i innowacji społecznych, w tym srebrnej gospodarki, zwłaszcza pod względem wkładu we wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych;
60. wzywa państwa członkowskie do lepszego wykorzystania wszystkich dostępnych narzędzi wspierania obszarów wiejskich, w tym zachęt podatkowych dla osób fizycznych i przedsiębiorstw chcących osiedlić się lub rozpocząć działalność na obszarach wiejskich, aby ułatwić tworzenie miejsc pracy i zachęcać do osiedlania się nowych mieszkańców, a także zachęcać prywatne firmy do promowania pracy zdalnej w celu aktywnego zwalczania zjawiska wyludniania; zachęca Komisję do rozważenia innych możliwości wsparcia w ramach pomocy państwa na obszarach wiejskich o bardzo niskiej gęstości zaludnienia;
61. wyraża ubolewanie z powodu utrzymujących – mimo jego zalet – się przeszkód w stosowaniu podejścia wielofunduszowego, które utrudniają wdrażanie integracyjnych podejść na obszarach wiejskich i zwraca się o zapewnienie klarownych wytycznych dotyczących jego stosowania; wzywa Komisję do przedstawienia na początku 2023 r. wniosku ustawodawczego, który rozszerzałby możliwość podejścia „funduszu głównego” o interwencje współfinansowane przez więcej niż jeden fundusz podlegający zarządzaniu dzielonemu, a także do dalszego jego uproszczenia poprzez określenie, że zasady funduszu głównego stosuje się w całości; zwraca się jednocześnie do Komisji o zbadanie alternatyw dla podejść opartych na wielu funduszach na rzecz zintegrowanego rozwoju terytorialnego;
62. wzywa Komisję do poprawy synergii i koordynacji między unijnymi instrumentami finansowania, takimi jak polityka spójności, WPR i instrument odbudowy NextGenerationEU, a także z instrumentami krajowymi, z myślą o pomyślnym rozwoju

obszarów wiejskich w UE; wzywa Komisję do przedstawienia na początku 2023 r. ukierunkowanego wniosku ustawodawczego w celu umożliwienia transferu zasobów między wszystkimi funduszami objętymi zarządzaniem dzielonym przy wspieraniu strategii terytorialnych na obszarach wiejskich i zwiększaniu synergii między funduszami i programami;

63. wzywa Komisję i państwa członkowskie do dalszego upraszczania i zmniejszania obciążeń administracyjnych, w szczególności poprzez koordynację administracji wewnętrznej w celu uniknięcia powielania zadań, w szczególności w przypadku mniejszych projektów i mikrofinansowania, które mają kluczowe znaczenie dla obszarów wiejskich; zauważa, że niektóre obszary wiejskie nie są w stanie skorzystać z dostępnych możliwości finansowania ze względu na brak informacji i ograniczone zdolności, i potrzebują wsparcia w celu zaradzenia tym trudnościom; uważa, że stosowanie uproszczonych metod rozliczania kosztów jest skutecznym sposobem uproszczenia procedur administracyjnych;
64. podkreśla rolę, jaką we wspieraniu obszarów wiejskich muszą odgrywać wszystkie polityki i fundusze UE, zarówno te realizowane wspólnie, jak i te objęte zarządzaniem bezpośrednim poprzez uwzględnianie aspektu rozwoju obszarów wiejskich przy opracowywaniu środków i interwencji, a także podkreśla potrzebę zapewnienia spójności polityki; wzywa Komisję do opracowania mechanizmu oceny i monitorowania wkładu każdego funduszu w rozwój obszarów wiejskich;
65. apeluje do Komisji o zwrócenie szczególnej uwagi na wdrażanie art. 174 TFUE i dopilnowanie, aby we wszystkich politykach UE stosować zasadę „nie szkodzić spójności”, zwłaszcza na obszarach wiejskich;
66. przypomina, że polityka spójności UE, służąca promowaniu spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej Unii, jest niezwykle ważna dla obszarów wiejskich, zwłaszcza tych, które wymagają szczególnej uwagi; zauważa, że zgodnie z przepisami polityki spójności UE musi zwrócić szczególną uwagę na stawianie czoła wyzwaniom stojącym przed regionami i obszarami znajdującymi się w niekorzystnej sytuacji;
67. zwraca uwagę na wnioski Komisji z badania na temat skuteczności programów LEADER w zapewnianiu rozwiązań umożliwiających uwzględnianie wyzwań i możliwości gospodarczych, społecznych i rozwojowych na poziomie lokalnym oraz we wspieraniu rozwiązań na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich;
68. wzywa państwa członkowskie do wspierania rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, w tym LEADER, zachęcając do uczestnictwa w lokalnych grupach działania, a jednocześnie ułatwiając i promując podejścia oparte na wielu funduszach oraz zapewniając skuteczną autonomię lokalnych grup działania pod względem składu i podejmowania decyzji; uważa, że rozsądne przeznaczenie środków pomocy na RLKS w ramach wszystkich odpowiednich funduszy na szczeblu UE, na wzór rozwiązań stosowanych w przypadku Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), przyczyniłoby się do bardziej zintegrowanych strategii i bardziej zrównoważonego i odpornego rozwoju terytorialnego;

Zasada partnerstwa, sprawowanie rządów i wzmacnianie pozycji obszarów wiejskich

69. podkreśla, że wzmocnienie pozycji społeczności wiejskich, zwłaszcza na obszarach

najbardziej oddalonych, wyspiarskich, słabo zaludnionych i słabiej zaludnionych, będzie sprzyjać większej spójności społecznej, innowacjom, przedsiębiorczości oraz silniejszemu poczuciu przynależności i tożsamości, a także będzie wymagało większych wysiłków na rzecz budowania zdolności w celu tworzenia i realizacji projektów; podkreśla, że społeczności wiejskie mają kluczowe znaczenie dla spójności UE i dlatego należy je wspierać, aby zachęcać do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego; przypomina o szczególnym charakterze regionów najbardziej oddalonych, o którym mowa w art. 349 TFUE, i podkreśla, że obszary wiejskie w regionach najbardziej oddalonych podlegają dodatkowym ograniczeniom, również w tym względzie;

70. wzywa do skutecznego stosowania zasady pomocniczości za pomocą bardziej lokalnych, zdecentralizowanych i oddolnych strategii politycznych i środków wsparcia z udziałem podmiotów lokalnych, w tym rolników i organizacji lokalnych, władz i społeczeństwa obywatelskiego; nalega w związku z tym, aby odgrywały one aktywną rolę począwszy od podejmowania decyzji po opracowywanie, wdrażanie i ocenę polityki, tak aby jak najlepiej określić potrzeby każdego terytorium;
71. zauważa, że choć przepisy UE przewidują podejścia i partnerstwa oparte na wielopoziomym sprawowaniu rządów, w niektórych państwach członkowskich istnieje opór przed ich wdrażaniem w konstruktywny sposób; wzywa państwa członkowskie do wspierania tych podejść poprzez określanie odpowiedzialności na odpowiednim szczeblu lokalnym sprawowania rządów oraz zapewnienie odpowiedzialności politycznej i silnej koordynacji strategii politycznych i inwestycji na wszystkich szczeblach sprawowania rządów; wzywa Komisję do prowadzenia bezpośredniego i zorganizowanego dialogu z różnymi szczeblami władzy zaangażowanymi w zarządzanie strategiami politycznymi UE, które mają duży wpływ na obszary wiejskie;

Kształtowanie przyszłości po 2027 r.

72. przyjmuje do wiadomości zamiar Komisji, by do połowy 2023 r. podsumować działania podjęte przez UE i państwa członkowskie na rzecz obszarów wiejskich oraz by na początku 2024 r. sporządzić na tej podstawie sprawozdanie publiczne; uważa, że ocena ta mogłaby odegrać kluczową rolę, zwłaszcza dzięki określeniu obszarów, w których nadal potrzebne jest większe wsparcie i finansowanie, i mogłaby utorować drogę do strategii na rzecz obszarów wiejskich od przeglądu śródkresowego i planu działania na rzecz obszarów wiejskich w okresie programowania 2028–2034; w związku z tym zwraca się do Komisji o bezpośrednie zaangażowanie w tę ocenę wszystkich zainteresowanych stron i instytucji zarządzających;
73. zachęca Komisję do zbadania alternatywnych strategii politycznych i podejść do finansowania w następnym okresie programowania, w tym do przeanalizowania opcji jednej strategii krajowej, w koordynacji z władzami regionalnymi i lokalnymi, oraz jednego rozporządzenia dotyczącego wszystkich funduszy objętych zarządzaniem dzielonym, a także nowych sposobów wzmocnienia zasady partnerstwa i podejścia opartego na wielopoziomym sprawowaniu rządów, promujących prawdziwie zintegrowany rozwój terytorialny na obszarach wiejskich;
74. apeluje, by rolnictwo zajęło ważne miejsce w przyszłych rozporządzeniach dotyczących polityki spójności, które powinny obejmować specjalny fundusz na ten cel; proponuje,

aby po przeprowadzeniu konsultacji społecznych Komisja zbadała możliwości przeznaczenia części Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności na obszary wiejskie, oprócz innych korzystnych inwestycji, ze szczególnym uwzględnieniem regionów o specyficznych warunkach geograficznych, takich jak pasma górskie, obszary oddalone, wyspy i regiony najbardziej oddalone;

75. przypomina, że przyszłość i dobrobyt obszarów wiejskich ma ogromne znaczenie z punktu widzenia bezpieczeństwa żywnościowego, autonomii i odporności, a także zrównoważonego koszyka energetycznego, który przyczynia się do niezależności energetycznej UE, co wyraźnie pokazały niedawna pandemia COVID-19 i rosyjska inwazja na Ukrainę; podkreśla, że systemy rolno-spożywcze umożliwiły stały dostęp do wysokiej jakości żywności podczas tych kryzysów, stwarzając jednocześnie nowe możliwości skrócenia łańcuchów dostaw żywności oraz lokalnej produkcji żywności i pasz, zwłaszcza roślin wysokobiałkowych;
76. wzywa do przekształcenia długoterminowej wizji w konkretną i mierzalną, prawdziwą strategię na rzecz obszarów wiejskich na szczeblu UE, obejmującą strategiczny dialog na temat współpracy z obszarami miejskimi, oraz do koordynacji wkładu wszystkich funduszy i strategii politycznych UE na rzecz obszarów wiejskich; podkreśla, że strategia ta musi być w pełni zintegrowana z przyszłymi okresami programowania; wzywa wszystkie państwa członkowskie do opracowania strategii rozwoju obszarów wiejskich na szczeblu krajowym i lokalnym, w których określą one sposoby i środki niezbędne do rozwiązania problemów, z którymi zmagają się obszary wiejskie;
77. wzywa Komisję do dokonania w odpowiednim czasie oceny potencjalnego wpływu wyłączenia EFRROW z zakresu wspólnych przepisów dotyczących funduszy podlegających zarządzaniu dzielonemu, określonych w rozporządzeniu (UE) 2021/1060, na rozwój zintegrowanego podejścia terytorialnego na obszarach wiejskich, a także do oceny niezbędnego całościowego podejścia do rozwoju obszarów wiejskich i wyciągnięcia wniosków na kolejne okresy programowania w odniesieniu do ich ewentualnego włączenia;

Obszary wiejskie poza UE

78. uważa, że w interesie UE leży budowanie nie tylko partnerstw transgranicznych, ale również partnerstw poza jej granicami, w celu wspierania zamożniejszych społeczeństw i gospodarek wiejskich, co przyniesie długoterminowe obopólne korzyści; podkreśla, że w tym procesie ważna jest nie tylko współpraca i dzielenie się wiedzą, ale także zapewnienie równych warunków działania;
79. podkreśla znaczenie strategicznej współpracy i powiązań między Afryką, Ameryką Łacińską i Europą, opierając się na postępach poczynionych w ramach programu działań na rzecz transformacji obszarów wiejskich Afryka–Europa, w którym określono inicjatywy mające na celu trwałe wzmocnienie sektora rolno-spożywczego i obszarów wiejskich w Afryce; podkreśla w związku z tym, że należy zachować czujność z uwagi na zmieniającą się rolę Chin i ich rosnący wpływ strategiczny na kontynencie afrykańskim, zgodnie ze swoją rezolucją z 16 września 2021 r. w sprawie nowej strategii UE–Chiny¹;

¹ Dz.U. C 117 z 11.3.2022, s. 40.

80. podkreśla, że trzeba nawzajem wyciągać wnioski ze swoich doświadczeń i wykorzystywać potencjał przykładów sukcesów niektórych obszarów wiejskich; w tym celu wzywa do zwiększenia możliwości wymiany informacji i tworzenia – na obszarach wiejskich i między nimi – platform wspierania spójności, solidarności i paneuropejskiej wymiany informacji;

o

o o

81. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.